

יום	יום לחדש	יום מוה"ר ליקוטי	ליקוטי הלכות ה"ג	משנה ברורה ה"ו	שבת הרי"ן	שולחן ערוך אבן עזרא
שבת	כ"ה	מא.	א	הורה	צט - ק	ט.י.
א	כ"ו	מא:	ב	לא.	קא - קב	יא.יב.
ב	כ"ז	מב.	ג	לא:	קב - קד	יג.יד.
ג	כ"ח	מב:	ד	לב.	קד - קו	טו.טז.
ד	כ"ט	מג.	ה	לב:	קו - קפ	יז.יח.
ה	ל'	מג:	ו	לג.	שיחות הרי"ן ה - ה	יט.כ.
ו	א'	מג.	ז	הורה	ז - ז	כ.כא.

בקרני אדר

יו"ל ע"י קהילת חסידי ברסלב
בנשיאות הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטער שליט"א

256 | פרשת ויקהל | כ"ה אדר א' תשפ"ב

דבר המערכת

'למען אוהבין שוכני עפר' - בשבוע העבר יצאו כל בני הכוללים דקה ליתנו בירושלים ובית שמש, רבנן ותלמידיהו בראשות ראשי הכוללים הרבנים הגאונים שליט"א, למחות ולזעוק מול הפשע המחריד של חיטוטי שכבי בשכונת גילה בירושלים. עפ"י הוראת הגרי"מ שכטער שליט"א נתאספו כל האברכים החשובים שיחיו למקום החילול, שם נשמעה בכאב ובלב קרוע זעקת ישיגי עפר בתפילות ותחנונים ובדברי התעוררות. שעות ארוכות עצרו המוחים בגופם בעד המשחית, ועוררו רחמים שלא ינוח שבת הרשע על גורל הצדיקים.

לפני כשבועיים אף יצא הגרי"מ שליט"א בעצמו למקום החילול, ועורר את הקהל כולו בקבלת עול מלכות שמים. לקראת בואו נאספו המוני בני היהדות החרדית, הכואבים את כאב השכינה שכבודה מחולל עד עפר בפלטרין של מלך, ע"י שלטון הרשע שגמר אומר לחחום נגד כל ריח של קדושת היהדות, ופושט טלפיו באכזריות נוראה על החיים ועל המתים. כמו"כ השתתף הגרי"מ שליט"א יחד עם מרן הגאב"ד שליט"א במחאה אדירה שנערכה השבוע מול משרדי האחראים לפשע, לזעוק על חילול הקודש והמקדש.

בימי מלחמת עמלק אלו שאנו עומדים בהם, חובתנו להתעורר ללכת בדרכו של מרדכי הצדיק, שיצא לחחום בעמלק ע"י דברי הצומות וזעקתם, ובכח זה נצחם. וכדברי מוהר"ת: "באמת היתה אז עת צרה גדולה כמובא, אבל **הננעתו ומפלתו היה על ידי מרדכי שיצא בתוך העיר וזעקו זעקה גדולה ומרה** כו' ועל ידי האבלות והבכיה וההספד שבכו והספידו על הצרה הגדולה הזאת זכו אחר כך שנתהפך מהיפך אל היפך" (ליקוטי הלכות, תפילין ז.טו). ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים, וכאז כן עתה אין כוחנו אלא בפה בתפילה וזעקה לאבינו שבשמים, והיא שתזכנו לראות במפלת הרע ובבנין הקדושה מהרה.

העורכים

פניני אור

אמרות מפורסמות מרבינו הקדוש ותלמידיו

ספר רבי אברהם שטרנר ה"צ"ל, שענין הרקודים שמתקיימים אצלם בכל יום אחר התפילה, החל מזה שדברו ושותחו ביניהם בשמחה רבה אחר התפילה, אחר שזכו לקיום בתצות לילה ולעבוד את ה' כל הלילה וכו' וכו', וקשנזקרו מכל הטוב שזכו לה, בא להם שמחה רבה פזו עד שפצחו פיהם בשיירה ורקודים.

(שיח שרפי קודש)

מטבע של איש

מבהיל! כח המדמה האיום של עמלק נועץ טלפיו בשקט ובסתור; הוא לא מחטיא בהתחלה בידועין, הוא רק מקרר את התפילה ואת עבודת ה', וזה הפתח לכל חטאת. זוהי **מלחמה איומה, מלחמה 'קרה' ואכזרית שכל החיים הרוחניים תלויים בה**. הקרירות נובעת מריחוק מן השכל האמיתי, האדם נכנס בדמיון הבהמי ששולט בו שמעמיד את התפילה והעבודה הקדושה כדבר מת, ומכאן שער לכל הנפילות והריחוקים חלילה, וכפי שרבי נתן ממושיך שם, שיעקב אבינו המשיך את לימוד האמת והשכל הקדוש כדי ש"יתחמו עצמם בחמימות דקדושה לעבוד ה' יתברך ולהתפלל בחמימות והתלהבות דקדושה, כי עיקר חמימות דקדושה על ידי תנועת השכל האמת".

כאשר אנו עוסקים בפרשת שקלים להנעת המדמה של עמלק, עלינו לעורר את האש נגד האשר קרר; לעורר את השכל ולהשיבו אל הלב, להתבונן ולקבל מדעת הצדיק מה טיבו וערכו הנשגב העצום והנפלא של כל דיבור בתפילה ותורה ושל כל נקודת ס'ור מרע ועשה טוב', והשכל הזה צריך להבעיר את הלב. מי שניגש בקרירות ח"ו פותח פתח להפריך את כל השכל שלמד, ולנתק את הלב מאמונה פשוטה זו שמחייבת את התבערה, ובהעדר אמונה הכל פתוח חלילה לנצחון עמלק ח"ו.

הקרבנות שקרבו באש קודש על גבי המזבח, ביטלו את האש הטמאה והבעירו את אש הקדושה, וכפי שרבי נתן מבאר ש"על ידי אש שעל המזבח, נשרף ונבער ונכלה הרע שבו לגמרי, ואזי עולה חיותו אל הקדושה ונעשה נחת רוח גדול לפניו בחינת אשה ריח ניחוח לה'. כי החלב הוא בחינת זוהמת הנחש, חמימות היצר הרע, כי החלבים שבגוף מחממין את הגוף ומרתיחין את הדמים, שעל ידי זה בא חמימות ואש של התאוות, על כן עיקר תיקונו על ידי אש בבחינת תעבירו באש" (שם, חלב ודם ט.ד).

ועל כך אנו צריכים להשתוקק בזכרון קדוש של השקלים עבור הקרבנות, לעורר את האש והחמימות מול האשר קרר' השורר כיום בחושך וקפאון מאין כמוהו. "כי נגד שנתלהב ונבער לעבירה או לתאוה רעה ח"ו שמזה נטמא לבו, נגד זה צריך שיתלהב ויבער לבו להשם יתברך, וכמו שכתוב 'כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש', ועל ידי זה שמתפלל ולומד בהתלהבות יטהר לבו מרוח שטות ויזכה ללב טהור". (קיצור ליקו"מ כא.ב).

מה יקרו דבריו של מרן הבעש"ט ז"ע (עה"ת פ' כי תשא) על מה שאמרו חז"ל שבשעה שהקב"ה לימד למשה את פרשת שקלים "כמין מטבע של אש הראה לו ואמר כזה יתנו" (תנחומא ט' הובא ברש"י שם), שבכך רמז לו הקב"ה שעיקר כפרת הנפש בשקלים תלויה בכך שתהא תבערת אש בעבודתו "כי העיקר כשיש ניצוץ אש להתלהב".

ואם ח"ו הלב כבר התקרר ונאטם, כבר הורה לנו רבינו הקדוש (שיחות הרי"ן ע"ג): **"לפעמים אין להאדם שום התלהבות בהתפילה, וצריכין לעשות לעצמו התלהבות וחמימות ולב בוער להתפילה, ועל ידי זה יבוא אחר כך באמת להתלהבות וחמימות הלב בהתפלה, ויזכה שיבער לבו להשם יתברך ויתפלל בהתלהבות גדול"**.

הוא 'יוצא' ידי חובתו, עושה הכל ומקיים הכל, אבל הכל נעשה מתוך הרגל; יום רודף יום והתורה והתפילה כמו נעשים מאליהם, כמין מכונה שהפעילה והיא פועלת ללא התערבות האדם. פיו פולט את כל התיבות וידיו עושות את כל המצוות, אולם לב אין. האם זה חמור, האם יש כאן מלחמה, האם צריך לזעוק ולשווע על כך, או שמא הבהל בין 'עבודה' שכזו לבין עבודה מתוך התלהבות אינה אלא מידת חסידות בעלמא!?

פרשת שקלים' שמעוררת את כח השקלים עליהם השיעו בחודש אדר עבור נדבת בית המקדש, הינם עומק המלחמה בעמלק, וכפי שרבי נתן מבאר ש"עכשיו ההתחלה של הקדושה שאנו צריכין להמשיך עלינו הוא מפורים, והתחלת הנס והשמחה של פורים אנו מתחילים מפרשת שקלים, כי **עיקר הנס של פורים היה על ידי השקלים שנותנים ישראל**, כמו שאמרו חז"ל (מגילה יג.) שאמרו הקב"ה, רשע, כבר קדמו שקליהם לשקליך" (ליקוטי הלכות, ברכת הרי"ח ד.כה).

מה כוחו המיוחד של המן-עמלק שהינו "שער החמישים של הטומאה, שהוא בחינת הגלות האחרון הזה" (שם, העושה שליח לגבות חובו ג.י)?! רבי נתן מגלה לנו את פנימיות הרע שבעמלק, וכה הם דבריו: **"המן עמלק הוא עיקר זוהמת הנחש שהוא בלבול המדמה** שמשם כל העבירות, זרה והכפירות, על כן עיקר הכנעתו על ידי שקלי ישראל שהם בחינת בירור המדמה" (שם, ברכת הרי"ח ד.כה).

כוחם של שקלים נגד המדמה הוא מפני ש"השקלים נותנים לנדבת המשכן ולקרבנות ציבור, שכל זה הוא בחינת בירור המדמה, כי הקרבנות שמביאין מן הבהמות שהם בחינת כח המדמה על ידי זה נתברר המדמה, ועל כן הקרבנות מכפרין על החטאים, כי כל החטאים באים על ידי בלבול המדמה שהוא כח הבהמות, כי כל התאוות הם מעשה בהמה שזהו בחינת זוהמת הנחש שהוא בלבול המדמה שמשם כל החטאים, ועל כן על ידי הקרבנות שמביאים מן הבהמות, על ידי זה נתברר המדמה והמכפרים כל החטאים" (שם, כד).

אולם מלחמת מדמה-עמלק הזאת אינה נראית כפי שאנו משערים אותה, זוהי מלחמה סמויה ונסתרת מאד, זהו שקר הבא בערמה משרשו של לבן הארמי. שכן: "השקר שנאחז מבחינת שער החמישים שהוא כמעט בלי גבול, זהו בחינת קליפת עמלק שהוא בחינת לבן הארמי" (שם, סימני בהמה וחייה טהורו ד.ד). ולעומתו, יעקב אבינו נלחם בלבן-עמלק בהיותו בביתו והכין את הדרך לדורות, הוא 'שם כל מגמתו לקרב בני הנעורים להוציאם מבחינת לבן מהכח המדמה, וכל הפרשה סובב והולך על קוטב זה, על המלחמה שבין נקודת האמת בחינת יעקב, לבין כח המדמה שהוא בחינת לבן הארמי" (שם, מתנה ד.ד). ובמלחמה זו שם יעקב את הדגש "שיחממו עצמם בחמימות והתלהבות דקדושה, ברשפי אש שלהבת י-ה לעבוד ה' יתברך ולהתפלל בחמימות והתלהבות, ולא ילכו עמו בקרי ח"ו, בבחינת קרירות שנמשך ממסורה דעמלק שהוא סטרא דלבן, שנאמר בו אשר קרר בדרך".

מעלת המתאבל!

לא תבערו אש ככל משבתיכם ביום השבת ישנם 'מאורי אור', המאירים את העיניים. וכנגדם יש 'מאורי אש', השורפים ומכלים. כאשר נחרב בית מקדשנו, נסתלקו המאורי אור' והתגברו המאורי אש', ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה".

וכשאנו מתאבלים על החורבן, אנו חוזרים ומכניעים את המאורי אש' ומגבירים את המאורי אור' (וכמבואר כל זה בהרחבה בליקוטי מוהר"ן תניינא סימן ס"ז, עיי"ש).

דבר זה מרומז בפרשתנו, שכן: "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" - ראשי תיבות "מתאבל"! להורות שהמתאבל על החורבן, זוכה לקיים "לא תבערו אש", להכניע את המאורי אש, ולהגביר את המאורי אור.

(ע"פ ליקוטי מוהר"ן תניינא, טז)

להכניע את האש!

לא תבערו אש ככל משבתיכם ביום השבת מכל הל"ט מלאכות לא הזכירה התורה כאן אלא מלאכת ה'בערה', ועל כך אמרו חכמינו ז"ל: "הבערה בכלל היתה, ולמה יצאת - להקיש אליה, ולומר לך: מה הבערה שהיא אב מלאכה וחייבין עליה בפני עצמה - אף כל שהוא אב מלאכה חייבין עליה בפני עצמה" (שבת דף ע"ג א.).

מדוע אכן נבחרה מלאכת ה'בערה', להקיש אליה וללמוד ממנה כל שאר המלאכות? על כך מבאר מוהר"ן:

כל עניינם של הל"ט מלאכות האסורות בשבת, הוא כדי שלא לעורר את המאורי אש' - שהם כח הטומאה, היפך המאורי אור' שהוא אור השבת.

ולכן, נבחרה מלאכת הבערה להוציאה מן הכלל וללמד על כל שאר המלאכות, מאחר שזהו כל עניינם!

(ע"פ ליקוטי הלכות, שבת ד, א.)

הבערה ללא יצאת!

לא תבערו אש ככל משבתיכם ביום השבת שמעתי מהרב החסיד רבי לוי יצחק בנדר ז"ל: שהנה נחלקו רבותינו ז"ל בביאור "לא תבערו" - האם הבערה ללא יצאת, או לחלק יצאת, ולכאורה משום מה נחלקו דוק לגבי הבערה, ולפי דברי רבינו ז"ל יתפרשו הדברים, כי כל עבירה ועבירה גורם ח"ו בחינת התגברות מאורי אש, ועל כן אף שעבר עבירה פלונית ופלונית, למעשה התגבר על ידו בחינת מאורי אש', שעל ידי זה "ויצת אש בציון ותאכל יסודותיה". ועל כן הציווי של "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" הוא טעם למצות "וביום השביעי שבת שבתון מקרא קודש כל מלאכה לא תעשו", כי על ידי זה שעובר על עוון זה, גורם לבחינת האש והאפר. וזה שאמר רבינו שבחינת "מתאבל" הוא התיקון לזה, כי "מתאבל" הוא ראשי תיבות "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" כנ"ל.

(שי"ש ק, ז, תפד)

"שבת שקלים" - התחלת אור הפורים!

בודדים רבים, אלא כולו קומה אחת שלימה.

וכשם שהבריאה כולה - המורכבת מפרטים וחלקים רבים ושונים כל כך - נבראה כולה בידי האחד הפשוט, כשכל פרטיה וחלקיה השונים ומשונים, אינם אלא גילויים שונים של האחד יחיד ומיוחד. כך גם העם היהודי, כולו אחד, וכל בניו השונים זה מזה, אינם אלא גילויים וביטויים שונים של התגלות מלכות ה' בעולם על ידי עמו ישראל.

כיוונה תחילה ברא ה' את בני עמו, שיהיו בדעות שונות זה מזה, כדי שכל אחד יתרום את חלקו המיוחד והבלעדי בגילוי מלכות ה' בעולם. זה בתורתו, זה בתפילתו, זה בחסדיו, זה בדיבורו וזה בשתיקתו, זה בעניותו וזה בעשירותו, וכן הלאה. ולכן, רק כשכל פרט ופרט מאותה קומה אחת ויחידה, ירגיש כ"מחצית", תושלם כוונת הבורא בבריאתו ועמו, ותתגלה בשלימות גילוי אחדותו יתברך על ידי עמו ישראל.

"ועל כן נצטוו לתת מחצית השקל דייקא, להורות שכל אחד מישראל אף לו שלימות, כי אם על ידי חבירו. כי עיקר התיקון שיוכלו כולם זה בזה באהבה ואחדות, וכל אחד הוא בחינת 'מחצית' עד שנכלל בחבירו וחבירו בחבירו, עד שנכלל כולם בריבוי שינוי דעתם באחדות הפשוט, שזה יקר מאד אצל ה' יתברך" (ליקוטי הלכות, פריקה וטעינה ד, ז).

ומי שעושה זאת, הוא: הצדיק האמת! מרדכי הצדיק "דורש טוב לעמו ודובר שלום לכל זרעו", ומחבר את העם המפוזר והמפורד. הוא מוציא מלבם את הקנאה והשנאה, ומלמד לכל אחד מהם מה תפקידו המיוחד בגילוי האחדות הפשוט.

הצדיק המנהיג נקרא בתורה "איש אשר רוח בו" (במדבר כז) "שיודע הלוך נגד רוחו של כל אחד ואחד" (רש"י), שכן, הוא זה שמלמד את כל אחד ואחד מאתנו כיצד למצוא את תפקידו המיוחד, בכל מצב וזמן, ולא להסתכל בקנאה או בקפידה על חלקו של השני.

[במיוחד, קשור עניין זה לחסידותנו, חסידות ברסלב, שכן, כבר אמר רבינו ז"ל ששמה של חסידותנו מרומז בפסוק "ונתתי לכם לב בשר": "דאיתא במדרש על פסוק ונתתי לכם לב בשר, אל תקרי 'בשר' אלא 'בשר', שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חבירו. לב בשר אותיות ברסלב" (חיי מוהר"ן, שלט). הרי לנו שעניינה של ברסלב היא "שיהיה כל אחד בוסר בחלק של חבירו", ואינו מתקנא בו כלל. כי ע"י ההליכה בדרכי רבינו וקיום עצותיו הק', זוכים לנעימות וחיות בעבודת ה' מבלי להסתכל על חבירו כלל וכלל].

ובכך הוא גם נלחם עם עמלק שמתנבא אחר הנחשלים שנפלטו מענני הכבוד. שכן, הוא מלמד אותך שגם אם נפלת למקום שנפלת, ונפלת מתוך הקדושה - נועד גם לך תפקיד; תפקיד התחזקות העקשנות והסבלנות...

"שבת שקלים" הגיע - נס פורים מתחיל!

"כי עכשיו ההתחלה של הגאולה ותיקון כל העולמות הוא מפורים, והתחלת הנס והשמחה של פורים אנו מתחילין מפרשת שקלים, כי עיקר הנס של פורים היה על ידי השקלים שנותנין ישראל" (ליקוטי הלכות, ברכת הריח ד, כה).

בימים ההם, זמם המן להשמיד אותנו, ואף העביר עשרת אלפים כיכר כסף לאוצר המלך לצורך אישור חוק ההשמה. אך "גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל לפיכך הקדים שקליהן לשקליו" (מגילת יג ע"ב). והשקלים שנותנים עם ישראל מדי שנה, עמדו נגד עשרת אלפי כיכרי הכסף של המן וביטלו את הגזירה.

וכמו כן גם בזמן הזה, זומם אויבנו הרחוני להשמידנו גשמיית ורוחנית, ולחוקק חוקי אוון. ומה שעומד נגדו הם סוד השקלים. ככל שנרבה להפנים וליישם את סוד השקלים, כך נזכה לנס פורים אישי, וניצצל מידיו של הצר הצורר.

מהו סוד מחצית השקל? רבות מדובר על כך ב"ליקוטי הלכות". והרי לכם אחד מהסודות הבולטים:

מחצית השקל, מכריז בקול רם: כל אחד מאתנו הוא חצי! אני אמור לאהוב את הזולת, לא רק מצד שזה "דידתי לסביבה", אלא מצד שבלעדיי אני חסר... השלימות שלי תלויה באהבתי והתחברותי עם שאר אחיי היהודים.

זהו סוד השקלים: "שכל אחד נותן מחצית השקל, מחצית דייקא, שמרמז שכל אחד מישראל צריך לחבירו שחבירו ישלימו, ועל כן כל אחד אינו נותן רק מחצית דייקא" (ליקוטי הלכות, חוקת קרקעות ב, כה). ואכן, רק כך מוכניעים את המן שקורא את העם שלנו "עם מפוזר ומפורד". ככל שנפנים את הרגשת החצי, כך ניצצל מידי של אותו צורר.

"העשיר לא ירבה והדל לא ימעט ממחצית השקל"; בין אם מדובר בעשיר גשמי ורוחני, ובין אם מדובר בדלפון שמלבד יהדותו אינו יכול להצביע על רכוש רוחני מסוים - שניהם שווים בתרומתם לה'. שכן, גם אם אני עשיר גדול והוא עני מרוד, הרי שבסופו של דבר, שינוי 'חצאים', ורק בהתחברותנו וישלם הפאזל הנפלא.

עומק הדברים הוא:

"אתה אחד ושמך אחד" - אנו אומרים בתפילת המנחה של שבת קודש - "ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ". כשם שהקדוש ברוך הוא הוא "אחדות פשוט" (כפי שהוא נקרא בליקוטי מוהר"ן ח"ב, ג) כך גם עם ישראל הוא "אחדות פשוט". עם ישראל אינו מורכב מאנשים

פנינים מאירים וחידושים מוזרים מלוקטים מספרי גדולי הצדיקים ז"ע מתוך רשימותיו של הגרי"ם שבבענין שלימ"א אשר ציין ורשם לפניו לזכרון.

לקט ספרי"ם

ספר דרך אמונה

מלוקט מדברי ראשונים ואחרונים ובמיוחד מדברי הבעש"ט ותלמידיו זיע"א - נלקט ע"י אדמו"ר מת"א זצוק"ל

אמונה נחשב כצדקה להשי"ת

והאמין בה' ויחשבה לו צדקה (בראשית טו, א), הנה שבחו הכתוב והאמין בה' אשר הוא כל יכול ויכולת בידו לאשר ולקיים כל הפכיים, הגם שהשכל האנושי לא יוכל זה להשיג (שהוא ענין הדיעה והבחינה), על כן נהגו חסרי י', מורה על החכמה, להורות שלא חקר בחכמה ובשכל איך יהיה זה אפשרית המציאות, אבל האמין מבלי חכמה כענין פתי יאמין לכל דבר (משלי יד, טו) בהעדר החכמה, והוא דרך האמונה אשר היא למעלה מן החכמה (שהוא י'), והאמונה היא קוצו של י' (תיקו"ז מזו"ח קנו, ב), ואמר ויחשבה לו צדקה, השי"ת חשב לאברהם כאלו עשה עמו צדקה כביכול, דהנה כל מה שהאדם מוציא בחכמתו מן הכח אל הפועל ומשיג איזה מושכל, הנה החכמה ניתן לו מאת הבורא ית"ש אשר יצר את האדם בחכמה, וכשמישיג איזה דבר בחכמה, הוה כאלו אדם מחזיר לחבירו הפקדון שנתן לו, שאין זה צדקה. אבל כשהאדם עובד את ה' באיזה דבר אמוני אשר לא תשיגו החכמה אשר נתן לו השי"ת, הנה תחשב כביכול כאלו נותן להשי"ת צדקה, בין והתבונן. (כפי שישכר מאמרי תודש אדר י, א.)

ונהפוך הוא...

'סעודה המפסקת' לעומת 'סעודת פורים'

חובת סעודה המפסקת

השבוע למדנו הלכות סעודה המפסקת בערב תשעה באב, וכתבו הראשונים שסעודה זו צריכה שתיראה כסעודת אבלים, יושבים על הקרקע בשעת הסעודה ואוכלים ביצים שהוא מאכל אבילות כסעודת הבראה, וטובלים פת באפר ואומרים 'זהו סעודת תשעה באב' (שו"ע סי' תקנ"ג ס"ד ו' ומשנ"ב סק"ז). וכתב המהר"ל חגיז בשו"ת הלכות קטנות (ח"ב סי' קלה) שסעודה המפסקת בערב תשעה באב נתקן על שם 'סעודת תשעה באב' לפי שעתיד הקב"ה להפכו ליום טוב ותחתיה תעמוד סעודה של לוויתן, ובשנות גלותו תיקנו סעודה זו בערב תשעה באב, ונותנים אפר מקלה זכר לאבל שבמקומו ישומו לאבלי ציון פאר תחת אפר.

הקשר בין סעודה המפסקת לסעודת פורים

לכשנתבונן נראה שאפשר להשוות דיני סעודה המפסקת של ערב תשעה באב לדיני סעודת פורים, שיום הפורים נהפך לנו מיגון לשמחה ומאבל ליום טוב, ולכן כל הדברים שאנו מוצאים שעושים זכר לאבילות בסעודה המפסקת, אנו עושים היפך מזה בסעודת פורים, וכמאמר חז"ל במסכת תענית (כ"ט) 'כשם שמשכננס אב ממעטין בשמחה - כך משכננס אדר מרבין בשמחה'.

שני תבשילין

בסעודה המפסקת אסור לאכול שני תבשילין, וכתבו הראשונים (רא"ש פ"ד סי' לד, ארח"ח עמ"ד) הטעם משום שברביבי תבשילין יש כבוד ותענוג והוא דרך שמחה, וכדי למעט בשמחה ותענוג לא התירו לאכול רק תבשיל אחד - לעומת זה בסעודת פורים מצינו חלק מחובת הסעודה הוא לשלוח מנות איש לרעהו, ומשלוח מנות הוא דוקא 'שני מנות' ולא די במנה אחד, דריבוי התבשילין הוא דרך כבוד ושמחה (סי' תרצה ס"ד - ויש לדון מדין סעודה המפסקת ודין עירוב תבשילין מהו בנדר ב' בתבשילין).

ואף שיוצאים חובת משלוח מנות במה ששולחים סתם מאכל או משקה אפילו אינו דבר מבושל, ואילו בסעודה המפסקת אין אסור רק אם אוכלים שני דברים מבושלים דוקא. מצינו פוסקים דגם בפורים יש הידור לשלוח בשר ודגים מבושלים; כן היא משמעות לשון השולחן ערוך (שם) 'חייב לשלוח לחברו שתי מנות בשר או של מיני מאכלים', והוסיף המגן אברהם (סק"א) 'מנות בשר מבושלים הראוי לאכילה'. וכתב החוות יאיר (סי' תרצה) 'מצוה מן המובחר לשלוח בשר ודגים מבושלים וכן נהג אדוני אבי וחמי ז"ל בשכן אחד שאצלם'. ע"כ. וכן מובא במעשה רב (סי' רמט) שהג"א היה מקיים מצות משלוח מנות בתרנגולת מבושלת ודגים מבושלים וכיוצא בזה.

אכילת בשר

בסעודה המפסקת אסור לאכול בשר, ואילו בסעודת פורים אף שאין חיוב לאכול בשר יש מצוה לאכול בשר. וכן כתב המגן אברהם (סי' תרצ"ט סק"ו) דכשם שיש מצוה לאכול בשר

חובת קריאת פרשת שקלים

טעם נוסף למה משמיעין על השקלים באחד באדר, קשור לפורים, כדאייתא במסכת מגילה (ג:) 'גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם שעתיד המן לשקול שקלים על ישראל, לפיכך הקדים שקליהן לשקליו'. גם במסכת סוברים (פכ"א ג') מובא טעם זה, ויש שם הוספה: 'וצריכים כל ישראל לתת שקליהן לפני שבת זכור, ואסור לומר עליהם לשם כופר, אלא לשם נדבה'. ע"כ.

בסדר רב עמרם גאון מובא דין זה ביתר הרחבה: בזמן הזה אין נוהג חיוב מחצית השקל, שאין השקלים נוהגים אלא בפני הבית, אבל אמרו חכמים בזמן שביית המקדש קיים אדם שוקל ומתכפר לו, וכשכיוו מצות צדקה מכפרת. ואם שקל בזמן הזה, כיון שקרא עליהם שם 'שקלים' חל עליהם דין הקדש ואין להן פדיון ואין יכול ליתנם לעניים. ולכן אסור לומר שנותן השקלים 'לשם כופר' רק 'לשם נדבה' לצדקה לעניים (ע"ע שאלות סד, ומחזור ויטרי סי' רמ).

ונהנה, בזמנינו אין נוהג דין מחצית השקל, שאין חיוב מעיקר דינא דגמרא לתת מחצית השקל לצדקה בכל שנה. ורק מצד המנהג כתב הרמ"א (סי' תרצ"ד ס"א) שיש ליתן מחצית מן המטבע במנחה שלפני פורים זכר למחצית השקל, מטעם ב' ה"ל, דמחצית השקל לצדקה בא כנגד שקלי המן. ואף על פי שאין חיוב לתת מחצית השקל, יש חובה בקריאת פרשת שקלים מעיקר הדין, והקריאה בעצמה מכפרת לנו בזמן הזה במקום נתינת מחצית השקל משום 'ונשלמה פרים שפתינו' (ע"י משנ"ב שם וחיון מצוה קה).

שבת שלפני ראש חודש אדר, או אם חל ראש חודש אדר בשבת, קורים בו פרשת שקלים. והיא הפרשה שנאמרה בה מצות מחצית השקל, שמצות עשה מן התורה שיתן כל איש מישראל מחצית השקל בכל שנה ושנה לתרומה חדשה שבבית המקדש, וכיון שזמן תרומה חדשה הוא בראש חודש ניסן משמיעין על השקלים באחד באדר (ע"י משנ"ב סי' תרפ"ה סק"ב ורמב"ם הל' שקלים פ"א ה"א).

מצות מחצית השקל הייתה נקראת על שם משה רבינו, כפי לשון התורה 'כי תשא את ראש בני ישראל', והיא באה לשם כופר נפש כפי שנאמר 'ונתנו איש כופר נפשו'. ומובא במדרש תנחומא (א) שהקב"ה אמר למשה: "חיך, כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה זוקף את ראשך, כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני, כאילו אתה עומד שם באותה שעה וזוקף את ראשך".

וכן כתב הרמב"ן (שמות ל"ב) דמצות מחצית השקל הייתה נקראת 'משאת משה', והיא הייתה מצוה לדורות להביא בכל שנה ושנה מחצית השקל לבדק הבית או לקרבנות לתרומה חדשה, וכפי שנאמר בדברי הימים (ב ד כו) 'מדוע לא דרשת על הלויים להביא מיהודה ומירושלים את משאת משה עבד ה' והקהל לישראל לאהל העדות'. וכן נאמר בנחמיה (י ג) 'והעמדנו עלינו מצות לתת עלינו שלישית השקל בשנה לעבודת בית אלקיננו... לכפר על ישראל וכל מלאכת בית אלקיננו'. מכאן מפורש שהיו מביאים שקלים בכל שנה לקרבנות ולבדק הבית. ע"כ.

פירש רש"י במגילה: "משפחה ומשפחה - מתאספים יחד ואוכלים ושותים יחד וכן קיבלו עליהם שימי הפורים לא יעברו". ע"כ.

אור במקום חושך

בתשעה באב יושבים בחושך ואין מדליקים נרות על שם הפסוק 'במחשכים הושיבני' (סי' תקנ"ט ס"ג). מאידך בהלכות פורים (משנ"ב שם סק"ג) כתבו הפוסקים שיש להדליק נרות בבית לפנות ערב כדי להרבות שמחה על שם הפסוק 'ליהודים היתה אורה' (קצוש"ע סי' קמב ס"ח וערה"ש שם ס"ח). וכן נפסק דסעודת פורים שעשאה בלילה לא יצא ידי חובתו (שו"ע שם ס"א), וכתב הכל בו שאם אכל סעודת פורים כעין לילה, שאין אבוקה כנגדו דרך שמחה ויום טוב, לא יצא ידי חובתו (מובא בב"י שם). ומטעם זה פסק הפרי חדש (שם) שאפילו אם אכל הסעודה ביום בבית אפל בלא אבוקה כנגדו, לא יצא.

הצעת המטות

בסעודה המפסקת יושבים על הקרקע וכן בליל תשעה באב ויומו יושבים על הקרקע, כדין כפיית המטה באבל (סי' תקנ"ט ס"ג). לעומת זה ביום פורים עורכים את השולחן ומציעים את המטות לכבוד שמחת היום (משנ"ב שם).

אכילת פת

בסעודה המפסקת לא נזכר בפירוש שיש חיוב לאכול פת דוקא, ומטעם זה העלה בשו"ת בצל

ביום טוב משום שמחה, כך יש מצוה לאכול בשר בפורים משום שמחה. ובמשנה ברורה (סי' תקנ"ט סק"ב) כתב דגם מי שמסגף עצמו בכל ימות השנה שלא לאכול בשר חייב לאכול בשר בפורים. וכן מפורש בגמרא בבא מציעא (ת"ח) שהיה הדרך לקנות עגלים במעות מגבית פורים לצורך הסעודה.

והנה מצינו דיון בפוסקים האם יוצאים מצות שמחה ביום טוב בבשר עוף או שצריכים דוקא בשר בהמה, שהרי עיקר שמחה הוא בבשר בהמה הדומה לבשר שלמים. וכתב החוות יאיר (סי' קע"ח) דאף שעיקר המצוה הוא בבשר בהמה, מכל מקום גם בבשר עוף יש קצת שמחה, כדאייתא בגמרא ביצה (י:) שיש שמחת יום טוב באכילת בשר יונים. וכן כתב היד אפרים (רי"ד ס"א). ויש להביא ראיה לכך מסעודה המפסקת בתשעה באב שכתבו הפוסקים דאף שעיקר האיסור הוא כדוגמת בשר שלמים הראוי להקרבה, נהגו לאסור כל מין בשר ואפילו בשר עוף דגם בזה יש קצת שמחה.

ובשו"ת שבט הלוי (ח"ג סי' יח) הוסיף לחדש שאפשר לצאת בדיעבד מצות שמחה של יום טוב ופורים גם באכילת דגים, וכן משמע ממה שנוהגים לאסור בסעודה המפסקת בשר דגים, וכתב המשנה ברורה (סק"ו) הטעם שהוא שמחה לאיש באכילתו.

שתיית יין

בסעודה המפסקת יש איסור לשתות יין, וכנגד זה בסעודת פורים יש חובה לשתות יין ולהשתכר עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. ובפורים יש חיוב יותר גדול לשתות יין משבתות וימים טובים, שיש חיוב להשתכר ולהתבסס. והטעם, לפי שאמרו חז"ל (פסחים ט"ז) שבזמן שביית המקדש היה קיים היו מקיימים עיקר מצות שמחה בבשר שלמים ולאחר חורבן הבית מקיימים עיקר מצות שמחה ביין, וכל הימים טובים נתקנו בשעה שהיו מקריבים קרבנות ולכן לא נתייחד המצוה לשמוח ביין דוקא, אבל פורים שנתקן בשעת החורבן שלא היו מקריבים קרבנות תיקנו מצות שמחה ביין דוקא.

לימוד תורה

זמן סעודה המפסקת היא בערב תשעה באב אחר חצות (סי' תקנ"ב ס"א), וכתב הרמ"א (סי' תקנ"ג) שמחצות ואילך נוהגים שלא ללמוד תורה, דתורה משמחת הלב. לעומת זה כתב הרמ"א בהלכות פורים (סי' תרצה ס"ב) שטוב לעסוק בתורה קודם סעודת פורים משום שנאמר 'ליהודים היתה אורה ושמחה' ודרשו חז"ל 'אורה זו תורה', שקודם יעסוק בתורה ואחר כך יהיו בשמחה, שהתורה מביאה לידי שמחה (מט"מ תרי"ב).

קיבוץ ביחד

בסעודה המפסקת אין יושבים שלשה ביחד ואין עושים זימון, על סמך הפסוק 'ישב בדר יודים' (סי' תקנ"ב ס"ח). לעומת זה בסעודת פורים כתבו הפוסקים שיש לקבץ כל אנשי ביתו וחבריו לעשות הסעודה ביחד שאי אפשר לשמוח כראי ביחיד (משנ"ב סי' תרצה סק"ט), וכן

ניצח ישראל לא ישקר

רבי פנחס חתן רבינו ז"ל (ה)

וכתבי הקודש נאמר

הרבנית מרת מרים נזכרת במכתבי קודש של רבינו ז"ל. הן במכתב שנכתב ביום ה' אמור תקס"ז מזאסלב, שם כותב רבינו ז"ל: "גם בתי מרת מרים תחילי פורסים בשלומכם הטוב". והן במכתב שכתב לאחיו הרה"ח ר' יחיאל מזאסלב, כנדפס בחיי מוהר"ן (סי' קס"ה), שם כותב רבינו ז"ל: "בתי מרים פורסת בשלום כולכם".

לזכות לקרשת ארץ ישראל

הרה"ק מוואלטיסק נכספה וגם כלתה נפשו לזכות לדור בארץ הקודש. ויהי בקיץ בימי בין המצרים, באותו שנה שהתקיימה החתונה של הרבנית מרת מרים, ואחר החתונה נסע הרה"ק מוואלטיסק ז"ע עם בני ביתו וכמה מאנשי שלומו לארץ ישראל, כדי לזכות לחונן את עפרה ולזכות מקדושתה, ועל מנת להשתקע שמה. ונסע עמו גם חתנו של רבינו ז"ל ר' פנחס. אמנם אשתו הרבנית מרת מרים לא רצתה לנסוע, וגם רבינו ז"ל לא רצה שתסע עמהם, ולכן נשארה הרבנית מרת מרים עם רבינו ז"ל.

כמסופר בימי מוהרנ"ת ז"ל: "בקיץ הנ"ל נסעה בתו מרת מרים ז"ל לארץ ישראל, כי היתה כלתו של הגאון מוואלטיסק, ובעלה מוה"ר פנחס ז"ל כבר נסע עם אביו הגאון הנ"ל לארץ ישראל בקיץ תקס"ה, והיא נשארה כאן, כי לא אבה רבינו ז"ל לשלחה לארץ ישראל עם בעלה אז, וגם עתה לא רצה רבינו ז"ל לשלחה לשם, והיה קרוב שתקבל גט פיטורין מבעלה" (ימי מוהרנ"ת ח"א אות ל"ו).

הככות ארץ הקודש

והנה הרבנית מרת מרים נשארה אצל רבינו ז"ל ארבע שנים, מן שנת תקס"ה עד שנת תקס"ט, ואז התרצתה לנסוע לארץ ישראל לבעלה, ובאותו העת בקיץ שנת תקס"ט בא גיטה רבי מיכל בן הרה"ק מוואלטיסק לרבינו ז"ל, והודיע לרבינו ז"ל שהוא עם שאר אחיו נוסעים לארץ ישראל, ורבינו ז"ל הסכים אז שתיסע עם חברותו לארץ ישראל. וליווה אותה לדרכה, ברגליו דייקא.

כמסופר בימי מוהרנ"ת ז"ל: "אך אחר כך סיבב השם יתברך שהיא בעצמה תרצתה לנסוע לארץ ישראל, ונסעה בקיץ תקס"ט הנ"ל עם גיטה בני הרב מוואלטיסק. ורבינו ז"ל ליווה אותה בעצמו עד רחוק מהעיר, והלך עד חוץ להעיר רגלי ולא רצה לישוב על העגלה, ואמר שלארץ ישראל צריכין ללכת רגלי! וכל בני העיר הלכו עמו ללוותה בשמחה ומשחה, ונשמע מפיו הקדוש דברים נפלאים, אך אני לא זכיתי להיות בכל זה כי הייתי בשליחותו לברדיטשוב" (ימי מוהרנ"ת ח"א אות ל"ו).

כי מלאכיו יצוה לך

כאשר ליווה אותה רבינו בדרך אותה שתעבור את הים בשלום, ורמז בשמו של מיכל"ר ר"ת כי מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך, וכמובא בחיי מוהר"ן: "שנת תקס"ט בין המצרים, נסעה בתו מרים לארץ ישראל, והוה מה דהוה. וסיפר חלום שבא אחד, ושאל אותו על חדשות אם שמע. השיב לו שמיכל נוסע לארץ ישראל, אמר לו: מה זה חדשות כי כבר נשמע זאת. והתחיל לברך את בתו שתעבור בשלום לארץ ישראל. וביקר אותה בברכות הרבה, ואמר לו שזה שהודיעו הוא גם כן מרמז על זה, כי מיכל"ר ראשי תיבות כ"י מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך" (ימי מוהר"ן סי' תנ"ו. ועייני שיש"ח ח"ב אות רמ"א).

פורסת בשלומה

בעת שהרבנית מרת מרים היתה באדעס, בדרכה לארץ ישראל, שלחה אגרת לאביה, רבינו הק', ורבינו ז"ל מזכיר את המכתב לאחותה הרבנית מרת שרה, וז"ל רבינו במכתבו מיום מ"ב י"ב מ"א שנת תקס"ט: "גם מהודענא שבא אגרת מאחותך מרים לעב מהאדעס, שהלכו עם הספינה ביום ה' זיין לחודש מנחם, וכותבת שהיא שמחה ועליזה, וכולם מקרבין אותה, ופירשה בשלום כולכם" (מכתבי רבינו מכתב ח).

הוראה, ורבינים חדשים לא נראו באופק, והרבינים הזקנים הנ"ל היו חלושים. זכורני שהתחיל אז להתרומם קרנו של רב חדש צעיר ה"ה ש"ב הגאון הנועד רבי הענין פאדווא זצ"ל, אך הוא קם ונסע ללונדון, וכך נשארה ירושלים רק עם הרבינים הישישים.

ואילו כהיום הזה, עשרות אברכים מוציאים היתר הוראה, ואנו רואים שמתקבצים תורות ארוכים אצל רבנים לשאול שאלות, ועומדים שעות רבות לשמוע הלכה פסוקה, איני זוכר כלל שהיה כן בשנים עברו. האם אין אנו רואים בזה בגלוי שהקדושה מתחילה לכבוש!?

זכורני, בתקופה שלפני המדינה, שחדשים לבקרים כמו כאן ארגונים של לוחמים שנתייסדו ע"י החילונים, כמו אצ"ל וכדו', והיתה אז ירידה גדולה ביהדות, כי הרבה בחורים וגם אברכים הצטרפו אליהם, ועל ידי זה רבים נתפקרו והתנתקו משמירת התורה, ודבר זה עשה נזק רב בקרב הישוב החרדי והיהדות הנאמנה בכללותה בארץ הקודש.

שאלתי אז את אבי ע"ה: מה יהיה? וכי תשתכח תורה מישראל ח"ו?

והשיב לי אבי בדברי ניחומים, שבימי צעירותו, היה המצב גרוע פי כמה, כי אז שרר בארץ רעב נורא, ואז הגיע אחד ממנהיגיהם [ז'בוטינסקי שר"י], והקים ארגון של התפרקות מתורה ומצוות שנקרא "גדוד העברי", שם חילקו מזון ביד רחבה לכל דורש. ועקב יסורי הרעב הכבד נהרו לשם המון העם, כולל גם בחורים החרדים לדבר ה', כי לא יכלו לעמוד בנסיון הרעב.

רק יחידים ממש מידידי של אבי זצ"ל הצליחו לעמוד בנסיון הקשה של הרעב, כמו: רבי עמרם בליא, רבי אהרן קאצינעלבוויג, רבי יעקב בנו של הגאון האדיר רבי דוד"שע שובקס, ועוד כמה יהודים יקרים, ביניהם חנוני אחד פשוט משוק מאה שערים, הם היו מהיחידים שהתגברו על הרעב שיישר אותם מנפש ועד בשר, ולא הלכו לשם, ולמען שמו ית' ויתרו על קערת האורז שהיתה כל כך חיונית ונחשקת לכל אנשי העיר המורעבים שהגיעו כמעט עד שערי מות.

אבי אף סיפר לי שבימי בחרותו היה הנסיון כל כך קשה עד שהנהלת הישיבה חשדו בכל בחור שמא הוא מן הקוראים בספרים חיצוניים, ועל כן היו משייעים כל בחור לפני שהתקבל לישיבה בנקיטת ציצית בידו שאינו קורא בספרי המינוח. ופעם קרה שזרקו מהישיבה כמה בחורים שנחשבו מהעידית שבעידית, לאחר שגילו שהם מניחים את הגמרא על הסטנדר, אבל למעשה אינם מעיינים בגמרא כלל, וכל מעיינים בתוך 'ביכלאך' שהם מטמינים במגירת העץ המותקנת בתוך הסטנדר, רח"ל. ובאותו היום הסירו את לוחות העץ שבקדמת הסטנדר כדי שלא יוכלו להטמין בתוכם החוברות הטמאות.

ובמבט לאחור סיים אבי, שאכן כל אלו שלא עמדו בשעתו בנסיון הלכו לאבדון רח"ל, ואילו אלו שעמדו במסירות נפש בנסיון לא להתקרב ולא ליהנות ממפירי התורה, גם אם הדבר נגע בחייהם ממש, הקימו בתיים לתפארת ודורותיהם נמשכים עד היום הזה!

אנו רואים שהערב-רב וההנהגה החילונית הולכים מיום ליום מדחי אל דחי, ומכבידים עלינו גזירות חדשות שונות ומשונות חדשים לבקרים, ורואים שהם מתחזקים ומתגברים יותר ויותר, עד כדי כך שנחשב להם לריווח גדול כל מה שאפשר להתגרות ולפגוע יותר ביראי ה' ובכל הקדוש והיקר לנו.

הנה זה מכבר, השתתפתי בכינוס של חיזוק ליראי ה', שם דיבר בפני הציבור רבה של קוממיות הגאון הצדיק רבי מנחם מנדל מנדלזון זצ"ל, והפליא את קיום מצות השמיטה בפשיטות בזמננו הנוכחי, על ידי חקלאים רבים, שבעבר לא רצו לשמור שמיטה, וכי הרבה נתפסו ל'היתר המכירה' שהחלושים סמכו עליו, ושררה קרירות גדולה במצוה זו, עד שבאחד הימים נטלו על עצמם אברעה יהודים, וקיבלו על עצמם לשמור שמיטה בכלתה במסירות נפש, בכל מאורך, כי זה היה בגדר הקרבת כל הפניסה כולה, ובשום פנים ואופן לא רצו לסמוך על ההיתר, אלא לשמור את שנת השבע כדת וכדין בכל פרטיה ודקדוקיה. אכן הם היו הנחשונים הראשונים, שלאחריהם התרבו שומרי השמיטה כהלכתה, ומשמטיה לשמיטה גדל מספר שומרי השמיטה כהלכתה, עד שכיום הזה נמצאים שומרי שמיטה בהמוניהם מפוזרים בכל הארץ מדן ועד באר שבע, יותר ויותר.

תוך דבריו ביאר רבה של קוממיות את הענין; והרי אנו נמצאים קעת בעקבתא דמשיחא, שכאמור מצב היהדות הולך ומתדרדר מיום ליום, ואין יתכן שבכל זאת אנו רואים בעניינים מסויימים שמשפכו והולך מה שלא ראינו בעבר; וביאר, שמונא ברמח"ל (בספר דעת תבונות, המיוסד על שואל ומשיב), ושואל ה'שואל' במר לבו: מה היה התכלית כאשר הסט"א הולכת ומתחזקת, הולכת ומתגברת יותר ויותר, ומי יודע מה ילד יום ומה יאה בסופנו?

וה'משיב' משיב לו: אל תירא ואל תפחד, ידוע תדע כי לסט"א נקבע זמן קצוב עד כמה יימשכו ימי שלטונה. אולם בטרם שגייע סופה תתגבר ותתעצם במאד מאד ותכביד את עולה וגזרותיה, אבל דווקא אז, כאשר תהיה הסט"א בשיא גבורתה, אזי גם הקדושה תתחיל להתגבר יותר ויותר, ותתחיל לכבוש בזה אחר זה עוד חלקים, עד שתגיע ליום שתתקן את העולם במלכות השי"ת.

ובזה ביאר הרב מקוממיות את ההתחזקות במצות השמיטה, שככל הנראה היא אחד מהחלקים שהקדושה התחילה כבר לכבוש.

ודבר זה רואים במציאות בזמננו, שכח התורה וההתמדה התגברו מאד, בכל מקום ופינה קמים כוללים וישיבות תלמודי תורה, ובדורנו זה רבו הלומדים עוד יותר מהדור שלפנינו, ונדפסים ספרי עזר לש"ס ולחומש לאלפים ולרבבות, וישראל עם קדושים ממלאים את בתי הכנסיות ובתי המדרשות בלומדים.

לפני חמישים שנה כאשר היו זקוקים לרב בשכונתינו עברו שאלה בהלכה, לא היו אלא כמה רבנים זקנים ספורים, כמו הגאונים, רבי ישראל יצחק רייזמאן, רבי וועלוול מינצבערג, רבי פנחס עפשטיין ורבי דוד יונגרייז ויעוד כמה יחידים שנערך יספרם, וכמעט פסו ותמו מורי

<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' שמעון קוינשטיין שליט"א לרגל איווים בנו המב"ח יצחק י"ו ע"ג"ב בת</p> <p>הרה"ח ר' דוד אנשין שליט"א י"ד שיובו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק יע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח פנחס שיינל הי"ו ולחוננו</p> <p>הרה"ח ר' יעקב מאיר בירב שליט"א לרגל חולדת חנוני הנגד י"ד שיובה לרגלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח ר' יעקב דוד ואנבענטיין שליט"א לרגל איווים בנו בשעשע"ב ע"ג"ב הבה"ח אילמלך י"ו</p> <p>בן הרה"ח ר' מרדכי יצחק קרוין שליט"א י"ד שיובו לבנות בית נאמן בישראל בדרך רביה"ק יע"א</p>	<p>ברכת מויל טוב</p> <p>להרה"ח טאור שלום מנדליאל הי"ו לרגל היננים בנו מבה"ח י"ו לשל תורה ומצוות</p> <p>י"ד שיובה לרגלו לתורה לחופה ולמעש"ט ולרוב נחת דקדושה</p>
---	--	--	--